

Julije Petrinović

TRAGOM DRIVENIČKE PROŠLOSTI

»Na svima mojim putovanjima od Carigrada do Mont Blanca ne naidoh na mjesto s toliko pitoreksnosti — s toliko oprečnosti pitomine i divljačnosti kao što je stari Drivenik. Zaista, ako ikada budu Hrvati gradili Wahlhallu — Panteon svojim velikanima, ljepšega, dostojnijeg mjesta neg što je stari Drivenik, neće nigdje naći. Tim riječima dade maha svome ushitu još 1909. g. jedan istančani esteta i čuveni književnik ugledavši iz sela Klarića ovaj prastari grad«.¹

Tako uskliknu dotični poklonik malne punih četrista ljeta poslije dičnog sina ovoga kraja Julija Klovića, koji iz sličnog zanosa u svojoj glasovitoj slici »Sibyli Tiburtini« ovjekovječi Drivenik. Zanesse grad taj u svoje vrijeme Mencija Klementa Crnčića, našega najvećeg slikara — marinistu, a i više drugih. Međutim, Drivenik uzbuđi svojedobno još jednog poklonika, samo s drugog gledanja, pa će taj u napose cijenjenom podlistku našega svojedobno najeminentnijeg dnevnika među ostalim napisati i ovo: »Nedaleko grada Drivenika u Vinodolu preko ceste, lijevo nalazi se seoce Petrinović. Tu živi obitelj što je u posjedu znatnog broja starih isprava, od kojih sam nekoliko razgledao... Sve su one privatno-pravnog karaktera i pisane ponajviše hrvatski (latinicom i glagolicom) a nešto i latinski... Te su isprave ugovori kupoprodaje, zamjene zemlje, uređenje međa i slično, pisane jasnim i već dobro razvijenim jezikom... Sadržaj im je važan s pravnog gledišta, a nešto i jezičnog, ali i za povijest, jer spominju feudne odnose. Jedno pismo počinje ovako: Va ime Božje i Dive Marie. Let od Poroda Isukerstova 1664. dan zo. nobra u Driveniku znano se čini svim i svakom sadašnjem i u napridak buduchim, a navlastito Našem Gospodinu G. Groffu Petru Zrinskom, njih Gospodstvu Capitanu... U pismu se radi o tom, da je Matija Petrinović opaz kupio jedan falat verta. Pismo je pisao notar Brozović.

Drugo pismo glasi: »1615. miseca febrara na dan z8. Znano se čini svim i svakome a navlastito našoj Gospodi, Gospodi Zrinskim, Gospodinu Miklausu, da je Petar Opatić kupio jedan kus zemlje puste na svih kanti. Rečenu zemlju kupih za simi kanti i zakoni ovoga grada, na parvom kanti bi dan na zakonu pred crkvom.«

U kupoprodajnom ugovoru od 1671. z. rujna, kojim je Matija Opatić kupio od svoje strine i njenog muža Stjepana Čora sav njegov del, što ga pri-stoji i daje se na znanje svim, kim bude potrebno pokazati, navlastito pred našega M'G. Gf'Adama Zrinskoga.

Na jedno pismo upravljeno na Presvjetlog Grofa i kapitana i mog edragog Gospodara; Njim je najponiznije i najobrazniji — Ivan Petrinović, župnik di Drevnik, vlasnik jedne Trate i Tunere u Grabrovom, molio, da mu se dozvoli prijenos iste, jer da je od kiše tako minirana, da nema nade, da bi se riba s uspjehom mogla loviti. I kako je ova Tunera njegovim pređima od vjekova ovamo darovana od zemaljske gospode uz obvezu, da se udovo-

ljuje pravu Gospoštije — uslijedilo je je rješenje de dato Bakar, 5. VII. 1715., kojim se, nakon izvida molbi udovoljuje.

U jednom pismu piše ovako: »Daje se znanje svim vridnim ljudem, kim se dostoji naprvo donesti oliti pokazati ovu otvorenu sentenciju, a navlastito našem M'Gdi, Gdi Petru banu Zrinskom... za uređenje mejaša na zahtjev g. plovana s Antonom Segula. Povjerenstvo (satnik i ljudi, porkulab) našlo je jedan stari mejaš i po njem pristavilo mejaši i odredilo kaznu onomu koji se ne bi toga držao. Troškove snose obje stranke.«²

K napose milovidnom seocu P... poviš ceste spješio je davano tome i pisac ovih redaka. Spješio je još onda, dok su redovno svi jači i mlađi članovi tih nekoliko porodica brodili i pečalaili se širom svijeta, a žene njihove, starci i djeca kulučili kod kuće; težili zemlju oko svojih kuća, ali i onu visoko gore u Planini, što je vrlo strmenitom stazom seocu njihovom bliža nego svima susjednim seocima. Težili su zemlju i uzgajali stoku veliku i malu — napose vole vitoroge. Spješio je onda a spješio posebno rado i — danas, pa je u Ivše P... Barića srodnika svoga, uočio staru i požutjelu, a kroz stoljeća brižno od djeda na unuka čuvanu hartiju — ispravu davnu koju, evo, ovdje daje zbog lakšeg čitanja brižno transkribiranu, ali i njen original u fotokopiji. Neka ona mlađima daje pobudu i bude im na spomen.

U ime Božie i Dive Marie, amen

Letta g(ospodo)va 1763 u sobottu dan 19. miseca gbr'a

v territoriu drive-

niskom, u kuchi sucza gosposkoga Juria Petrinovicha gdi
ležechi is-

ti sudacz Jurai Petrinovich prid manom zdola podpisanim
i svedoci

5 dozvanimi i prossenimi zlab u životu i betessan, ali u
dobri i pu-

noi pameti promisliajuchi da kuliko nije ztalnie stvari
od smer-

ti, tuliko neztalnie iosche ure i chassa gnie pripechenia
za to u

vrimenu — hotech izti sudacz razredit svoje ubostvo,
uchini ovu

svoiu zadniu odluku:

10 Naipervo ier dussa ie doztoinia od tella, gniu svemoguchemu

Bogu i prebla-

ženoi divicsi Marii i svemu dvoru nebeskomu pobossno priporu-
chuie, a tillo materi, iz koje izaide zemlji.

Drugo oztavlja svojoj gozpodariyzi sva i svaka od ubostva svoga da ona
svim vlade i ravna volni dat, razdilit, dokle ie živa, illi ne, zalosit

15 iosche u potribi i prodat kako pravo vlastito svoje blago.

3to Oztavlja iztoj svojoj gozpodariczi buduchi on udovac z gniu
divoikom

uzel za gnie divojastvo dotu iedan fallat nijve, zove sse

Chiorovi-

cza us jamu Knežina, daiuchi gnoi sverku te nijve punu oblazt da ju
more prodat, darovat i za dussu oztavit kako ona izta hoche.

20 4to Oztavlja svojim trim sinom Gergi, Antonu i Stipanu radi
njihove jur

A' Louis Dore, i Dore Marie, Amer.

Leto 1760. u Lokom. Van. ig. kisu gbra, u Teritoriu Drua
 ; nistom, u Ruzki Luga Sposstoga Luria Petrinovich, gbi: Leachi iz
 i Sudak Luria Petrinovich prid manon Zola podpisanim, i Sudak
 Podganimi, i grobenimi Zlat u Xivatu, i Bedopan, ali u Dobro, i pu
 irovi gameti promislajucki, Da Kuliko nije Zlatnie Sveri od Lma
 , si, Kuliko neftalnie ioseke Use i shaft gnie pripechonia: Zato u
 vorimenau Losesh izdi Sudak razredit svoje Ubozso, uchni ovi
 svoje Zadnuu Odliku?

Наперво ієр. Духаіє дозволіла од Теліа, гріє. Сомоуекеме Догу, і Батла,
- хеноі Дивіті Мауї, і Івену Догу сібаскеме потопно грієхеноі
- шіє, а Теліа Матен, і Догу і Раде. Замі.

7) Ostanle kralje i gospodarići sva i svaka do ubojstva svoje, da one
svim vladu, i ravna volni dat nadjeli, dokle se ziva, illi ne, zaloga
noske u p. robiti, i god ko pravo vlastito svoje plaže.

5to. Ozarba iſtor. Ljubi. Popodariſi, buduči on Udovcaſt qnin Divotkom.
uſel, Za qnie Divogostva Dotu. iedan falas Njve, Joveſe Chioſſa.
Ipa uſ Same Kneaine, Daiuči qnoi Ljerba te Njve pumu oblaſt, Jaj
more groda, Jara ... Za Duſu oſtarit, Kako ona iſta loche.

[illegible]

③ *Quercus bicolor* Ehrh. Dringli

deset godisch lipe i postene pregledbe vas kup Knežine i Sagulina i sve cha se na gniem nahodi s kuchiom, okolo kuchie i u kuchi oruđe i pohistva i takoier i blago živo i dva pselzca koja ga na del tukaju

koja sva i svaka sudacz Jurai Petrinovich prosil ie mene zdola pod-

25 pisana, da bijh poztavil na pismo govorechi da to ie gniego-va volia

i zadnia odluka prid svidoczi Ivanom Chanderlom, Antunom Petrinovich

Matievim i Matiem Petrinovichem.

Petar Matj Gerbcich pl(ov)an driv(eni)cski

A danas još uvijek gord — klisu na kamenu, a sučelice seocu nalazi se drevni grad, odakle se od sive davnine pa do početka ovog stoljeća upravljalo razmjerno velikim, ali i zanositim područjem, općinom njegovom — od Gorskog kotara do mora.³ Još uvijek pored triju drugih nerazornih družica prkosi nemilom udesu izuzetno vitka i visoka sjeveroistočna kula, što je katastrofalni potres iz 1916. upravo hajdučki raskrojio. Ne da se još uvijek.

I kao da čvrsto vjeruje i uporno čeka, kad će se živi potomci njenih pradavnih graditelja, nekad vrsnih neimara sjetiti, da je umješnim, a nevelikim troškom i trudom učvrste, ojačaju za dalja stoljeća mladima na spomen, a sebi na diku, jer 700-godišnjica Vinodolskog zakonika, najstarijeg u Slaven-skom svijetu (1288.), u stvaranju koga sudjelovahu i četiri izaslanika, poslanih iz njenih dveri. Neizostavan je to dug ne samo Driveničana i Crikve-ničana već je to dug cijele domovine!

(Julije Petrinović)

BILJEŠKE

¹ Dr Nikola Andrić, Narodne novine 1909-te »Od Carigrada do Mont Blanca« — Putopis, Zagreb.

² R L, Obzor, 6. VIII 1935.

³ Nova općinska zgrada (danas sjedište Mjesne zajednice Drivenik) sagrađena je pod gradom na raskršću — 1901., a stara kod grada, već trošna, srušena je 30-tih godina. Sv. Jakob — Siljevica (danas Jadranovo) odcijepio se od Drivenika osnovavši vlastitu općinu 1924. s time, da dotadašnji blagajnik driveničke općine (Blaž Šimun) postade njihovim prvim bilježnikom.